

BOGEN OM DIG & MIG

Et plejehjem. En børnehave. Børn og ældre sammen. Venskaber opstår. En fælles bog bliver skrevet! Æstetik i mødet mellem mennesker og generationer. En fascinerende fortælling..

Af Mette Hegnhøj - skriver børnelitteratur til folk i alle aldre

“Hvor ved I det om mig fra?”

Viggo vender blikket fra bogen til Rikke og mig. Hans øjenbryn er løftede, og inde i Viggo er der en anden Viggo, der forsøger at åbne nogen låger, der ikke vil lystre. Han er lige kommet ind gennem døren til plejehjemmets opholdsrum og har sat sig ved siden af Magnus. Egentlig var Viggo på vej på tur på sin el-scooter. Men en låge må have åbnet sig i ham og husket ham på, at det er tirsdag. Da ræsede han hjem til Lindevej.

Et navn på en seddel i en kuffert

Tirsdag har betydet noget ganske særligt gennem de sidste fire uger på Lindevej i Skagen. Både på plejehjemmet og i børnehaven Mattisborgen. For fire uger siden var Viggo et navn på en seddel i en kuffert, som Magnus lige havde åbnet. De sidste fire tirsdage har han sammen med tre venner fra Mattisborgen rejst med sin kuffert over legepladsen, gennem lågen i stakittet og helt ind i plejehjemmets opholdsrum, hvor deres fire nye venner har ventet dem.

Kunstprojektet Gennem lågen fandt sted i foråret 2016 og var støttet af Frederikshavn Kommunes Børnekulturpulje og Børns møde med kunsten.

Det er her vi er. Denne femte tirsdag. Som er særligt særlig. Vi skal holde fest. Bøgerne er færdige.

Fire styks bøger med titlen Bogen om dig & mig.

Det er en usædvanlig bog. Og alligevel er den helt, som den skal være. Det var svært at vide undervejs, men Viggos og Magnus' blikke gør mig sikker. Det er deres bog. Den kunne ikke være anderledes. Den handler om dem, og de har skabt det, der er indeni, sammen, i takt med at de lærte hinanden at kende.

Hvordan den ser ud er en overraskelse for dem begge.

Det har jeg bestemt.

Skrøbeligheden som nænsomhedens æstetik

En bog bliver først rigtigt til i mødet med læseren. Og det er det, der sker nu. For øjnene af os alle i opholdsrummet på plejehjemmet. To og to har de skabt deres bog. Viggo er 88 år og Magnus er fem. Og det er, som om der hele tiden har siddet en Viggo inde i Viggo og ventet og en Magnus inde i Magnus og ventet. Mit navn er Viggo. Mit navn er Magnus. Siger de så til hinanden. Og så fortæller de lidt om sig selv.

Bogen om dig & mig er skrøbelig og solid som starten på et venskab. Den gemmer sine fortællinger på sammenhængende sider, der er foldet som en harmonika indeni en æske af kraftigt pap. Læser man bogen fra den ene ende, er det Magnus, der fortæller. Læser man bogen fra den anden ende, er det Viggo.

Og den er fuld af låger.

Ikke robuste som lågen af træ i stakittet mellem børnehaven og plejehjemmet. Som binder lidt i det fugtige forårsvejr og skal have et bestemt skub, når den skal åbnes og et eftertrykkeligt smæk, når den skal lukkes.

Men låger af papir som skal skubbes forsigtigt til siden eller op eller ned med spidsen af en finger for at afsløre endnu en lille bid af fortællingen om Magnus eller fortællingen om Viggo.

Låger der nænsomt tager vare på det, som Magnus og Viggo har fortalt hinanden om sig selv. At læse deres fortællinger i bogen er som at få hvisket en hemmelighed i øret. Bid for bid. Som man lærer hinanden at kende i starten af et nyt venskab.

At udfolde sig gennem detaljer

Bogen om dig & mig er skabt med den formmæssige intention at give detaljerne plads. Detaljer er spor, der kan rumme en hel fortælling, hvis de får plads. Som i Lærkes tegnede fortælling om 'Dengang vi blev gift'.

Dengang vi blev gift.

Hedder Lærkes tegning.

Ja, hva' da?

Min mor har læbestift på.

Hvisker Lærke bag lågen.

Så ser vi det i tegningen og forstår, hvor særlig en dag, det var.

Andre gange sætter detaljen i form af et stilfærdigt spørgsmål formuleret af nysgerrighed fart på hukommelsen og fortællingen. Og vi får en meget stor bid af den andens historie. Som Viggos fortælling om sin sidste schæferhund.

Har du haft et kæledyr? spørger Magnus.

Viggo peger på det sted på sit hoved, hvor der burde sidde et øre, og vi bliver opmærksomme på, at det mangler. Og Viggo giver os historien om 'Dengang jeg fik mit øre bidt af af min schæferhund'.

Gennem lågen

Det var Rikke, der fik sat lågen i det fælles stakit mellem plejehjemmet og børnehaven. Hun er pædagog i Mattisborg og bad mig tilrettelægge et kunstprojekt, der med udgangspunkt i lågen kunne knytte børnene sammen med deres ældre naboer. Jeg planlagde projektet *Gennem lågen* med den ambition, at børnene fra børnehaven og beboerne på plejehjemmet to og to skulle lære hinanden at kende gennem arbejdet med at skabe deres version af fællesbogen *Bogen om dig & mig*.

I løbet af de fire foregående besøg har vennerne tegnet portrætter af hinanden, lavet collager af det de elsker og det de ikke elsker, skrevet deres navne med stempler og på skrivemaskine og tegnet og fortalt personlige fortællinger for hinanden.

I dag er femte besøg, og de skal se de færdige bøger. Jeg har bevidst holdt mig åben og nysgerrig undervejs og ikke kendt bøgernes æstetik på

Materialer til *Bogen om dig & mig*:

- En æske (pr bog)
- En leporello (pr bog) (en leporello er et langt stykke papir foldet som en harmonika - jeg fik et bogtrykkeri til at fremstille dem så de blev robuste og fine i lækker papirkvalitet)
- Limstift
- Saks
- Fransk karton
- Skrivemaskine
- Stempler og stempelpuder
- Ugeblade til at klippe i
- Kasserede billedbøger fra biblioteket til at klippe i
- Tusser
- Oliekridt

Temaer til de fem besøg:

- Udenpå: portrætter af hinanden til bøgernes forsider (da bogen er i en æske, er der to forsider)
- Indeni: collager jeg elsker, elsker ikke af udklip fra ugeblade og billedbøger
- Dengang jeg...: tegne og fortælle historier der starter med Dengang jeg...
- Sammen med en ven: tegne og fortælle hvad man kan lide at lave sammen med en ven
- Holde fest for og gå på opdagelse i de færdige bøger

forhånd. Blot ledt skaberglæden på vej gennem de materialer, jeg har haft med i min kuffert. Det er fra børnenes interesse for lågerne i min notesbog, at deres *Bogen om dig & mig* fik låger.

Det dæmrer

Godt Viggo vendte om og kom tilbage. Det havde slet ikke været det samme for Magnus uden ham. Sammen skal de gå på opdagelse i deres bog. Det synlige vidnesbyrd om deres møde. Magnus viser Viggo rundt i harmonikabogen. Læst fra den ene ende handler den om Magnus og fra den anden ende om Viggo.

Og det er nu, hvor Viggo bag lågerne i bogen læser sin egen historie om dengang han mistede sit ene øre, at han begynder at undre sig over, hvordan den er havnet der.

“Du har selv fortalt os det,” siger Rikke og peger på det billede på den sidste side i bogen, hvor Viggo skriver sit navn på skrivemaskinen.

Jeg skubber forsigtigt til lågen, der gemmer på Viggos navn. Som han selv skrev det.

Viggo udstøder en lyd. Det dæmrer.

Mindst holdbar til evig tid

Der knytter sig mange spørgsmål og udfordringer af pædagogisk-praktisk karakter til *Bogen om dig & mig*; en bog der sætter nænsomheden og skrøbeligheden højere end den fysiske holdbarhed. Allerede ved første møde giver lågerne sig lidt, og vi må udføre småreparationer.

Hvor længe vil den holde mellem fingrene på et børnehavebarn? Kan de tage den med hjem, hvor der er små søskende? Havde det ikke været bedre med noget der kan lamineres?

Og der er kun en. Hvem skal have den? Den må op på øverste hylde i børnehaven, men er det ikke en skam? Er det overhovedet for børn?

Da jeg spørger Sofia på seks år, hvad det bedste har været ved at lære hendes nye, gamle ven Hans at kende, svarer hun:

‘At jeg kommer til at tænke på døden - på at vi allesammen skal dø en dag.’

Og jeg ser, at der inde i Sofias og Hans’ *Bogen om dig & mig* der læser i Sofias og Hans’ *Bogen om dig & mig* til evig tid.

PETIT

Små men gode, æstetiske løsninger

Når man skal have et spejl. Eller gerne vil have et spejl ungerne kan spejle sig i og lege foran. Ja, så kan man godt købe et grimt dusin-spejl et sted og hænge op. Men man kan også finde et fint, gammelt spejl. Lidt slidt men på den gode måde.

Vi er omgivet af æstetik på alle sider. Vi skal blot nogle gange selv se det og hænge det op.

Og så er det vist endda gratis i denne sammenhæng.

Det er fra Børnehuset Planeten – se artikel om dem på side 16 ff.

Fortalt til
0-14 af Marianne
Arnsten Dupont,
Daginstitutionsleder,
Sanseslottet, Børnehusene
i Vonsild.
Fotos for 0-14: Lars
Aarø, fotograf

DER GIK TOTALT GRÆSKAR I DEN

Børn og voksne have talt om at få fat i nogle store græskar. Så har de snittet og skåret i dem og har taget indmaden ud – blandt andet for at finde ud af, hvad man kan spise og hvordan man kan tilberede mad af dette. For eksempel ristede de kernerne og lavede suppe af kødet og bagte brød af noget af det. Altså lidt ‘fra jord til bord’.

Til sidst lavede de så figurer af skallen og satte dem udenfor vores dør med lys i.

Der var således mange processer i det og de arbejdede med det i 2-3 dage. Og jo med masser af aktivitet, brug af sanser, æstetiske oplevelser. Også fordi vores princip er, at børnene skal selv så meget som muligt. Vi skal ikke stå og lave det for dem.

Her er det jo helt almindelige skrælleknive, de bruger og dét gør vi meget ud af – det med at lære dem at anvende hverdagens redskaber og værktøjer.